

Fjellvåken

Medlemsavis for Troms Turlag • nr. 3 - 2022 - 44. årgang

Med generalsekretæren på vidda
Trollvassbu i Høyesterett
Fuglestasjonen i Dividalen

Naturopplevelser for livet

Troms Turlag

Store parkeringsgebyrer ved våre turmål

Vi møter et utfordrende og tungrodd byråkrati for å holde turlagshyttene åpne. Bompenger, parkerings- og toalettavgifter kan i noen tilfeller være et tilskudd til nødvendig tilrettelegging, og det er rimelig at det koster å parkere og å gå på do enkelte steder i tilknytning til turmålene våre. Brukerbetaling må være siste utvei og ikke erstatte det ansvaret kommune, stat og reiselivsnæringen har og bør ta for å sikre god tilrettelegging for folk flest. Og betalingen bør være lav slik at man ikke utelukker noen fra å bruke naturen.

Den norske allemannsretten sikrer at alle har tilgang til å bruke naturen. Allemannsretten gjelder for alle, og fri ferdsel uten betaling er en sentral del av den norske turtradisjonen og kulturarven. Den har stor betydning for at så mange bedriver friluftsliv. Å bevege seg i naturen er den fysiske aktiviteten som flest bedriver i Norge.

Vi ser at for eksempel Senja kommune har opparbeidet parkeringsplass og toalettfasiliteter ved inngangen til Ånderdalen nasjonalpark. Med kr. 250,- pr dag blir det altså en

parkeringsavgift på kr.1000,- for en 4 dagers telttur i parken. Med slike summer blir jo Nasjonalparken mer utilgjengelig for de som ønsker å oppholde seg der i flere dager. Og egentlig utelukker en slik avgift at det blir arrangert fellestur med utgangspunkt i den nye parkeringsplassen.

Det er jo interessant at det er billigere å parkere utenfor Senja rådhus i sentrum av Finnsnes enn det er å parkere for å vandre i Ånderdalen, og at det er billigere å parkere på Gardermoen.

Det er noe med proporsjonene her ...

Andre steder i Troms har det også dukket opp betaling for parkering og tilrettelegging. Ved Altevann er det nå kr.100,- for parkering pr dag. Om man parkerer her og tar seg en ukes vandring i området blir det altså kr.700,- i parkeringsavgift. Vi har forståelse for at det er en parkeringsavgift og at det koster å vedlikeholde vei og parkeringsområder. Men prisen har økt kraftig de siste årene. For oss som ikke har nytte av årskort blir det en kostbar tur til fjells.

Også ved inngangen til Øvre Dividal Nasjonalpark er det parkeringsavgift eller bomavgift. Der koster det nå kr.50,- for å

Foto: Ellen M. Ingulfsvann

parkere på opparbeidet parkeringsplass eller kjøre de siste 5 km til sommerparkerin- gen. Det er en engangsavgift. Er man borte en uke koster det fortsatt kr.50,-.

Også i Rostadalen er det bomavgift for å kjøre opp til sommerparkerin- gen på Likkamoen. Dette er også en engangsavgift. Begge disse to siste løsningene er betaling som jeg antar de fleste synes er akseptable, og noe av pengene går tilbake til vedlike- hold. Vi aksepterer å betale for tilretteleg- ging eller for å kunne kjøre nærmere målet.

Det er flere andre kommuner som har satt opp parkometer der man kan parkere for å besøke naturperler i Troms, og noen kom- muner velger å legge til rette uten å ta sky- høye parkeringsavgifter. Et spørsmål er om kommunene rundt i fylket har vurdert gevinsten for folkehelsen med å få folk til å ferdes i naturen til en ikke alt for høy kost- nad?

I Harstad har kommunen anlagt en stor parkeringsplass for å lette tilgangen til fol- keparken. Det er gratis å parkere. Her har Harstad kommune forstått viktigheten av å legge til rette slik at flere er fysiske aktive i naturen. Og i et folkehelseperspektiv er det

sannsynligvis en god investering.

Vi har nettopp fått dommen fra Lagmannsrettens behandling av saken som gjelder om det kan kreves betaling på Nordkapplatået. Det er ikke en rettskraftig dom. Den kan fortsatt ankes til Høyesterett. Men resultatet av lagmannsrettens behand- ling er en seier for allemannsretten. Man kan altså ikke ta seg så godt betalt av de som besøker en av landets mest kjente naturde- stinasjoner. Dette er en prinsipielt viktig dom, og en seier for friluftslivet og alle- mannsretten. Ingen skal kunne tjene penger på folks tilgang til naturen vår, sier Knut J. Herland, styreleder i Norsk Friluftsliv (sitat hentet fra NRK). I Troms Turlag vil vi fortset- te å arbeide for et enkelt, aktivt, allsidig og naturvennlig friluftsliv og vi vil gjøre vårt ytterste for å holde kostnadene nede. Vi vil at flest mulig skal kunne bli med på tur. Da er slike parkeringsavgifter som vi ser i inn- gangen til Ånderdalen en avgift som definit- ivt vil gjøre det mindre attraktivt å ferdes der.

Tekst: Arnulf Sørum, Leder TT

Med generalsekretæren på vidda

I mektig landskap.

Ankomst Nedrefoss.

Helga 9. – 11. Septmeber markerte Nord-Troms turlag Nedrefosshyttas 70-årsjubileum. I den anledning hadde vi stor fint besøk av selveste generalsekretæren i DNT, Dag Terje Klarp Solvang. På programmet stod vandretur over vidda og jubileumsfeiring i Nedrefoss.

Fredag startet styret, leder i Troms turlag og Dag Terje ferden langs den historiske vandreruta i Reisadalen med å gå til Reisavann. Derfra ble vi fraktet over vannet i båt av Mikkel Nilut. Hos Mikkel og Inger Marie fikk vi servert bidos rundt bålet. Inger Marie fortalte om samisk kultur og framførte vakker joik for oss.

Lørdag vandret vi over en høstkledd vidde og ble tatt vel imot med varm badstue i Nedrefoss. Hyttas 70-årsmerking besto av servering av festmiddag, innlegg om hyttas historie og planer for videre drift. Nedturen på elva dagen etter ble en opptur da de aller fleste i følget prøvde packraft for første gang.

Også vårt dyktige turlederkorps fikk anledning til å treffe Dag Terje. 16 personer møtte på Bios café søndag kveld til servering, mye latter og trivelig prat. Dette var en fin avslutning på en vellykket helg.

Tekst og foto: Sunniva Kråbøl

Ved mollisfossen.

Reisavann i sikte.

Besøk i Arthurgammen.

Inger Marie serverer nydelig bidos.

Kveldsstemning på vidda.

Hele turfølget på randen av Reisadalen.

Her går det unna.

Johanne sørger for væskebalanse.

Mottakelse ved Nedrefoss.

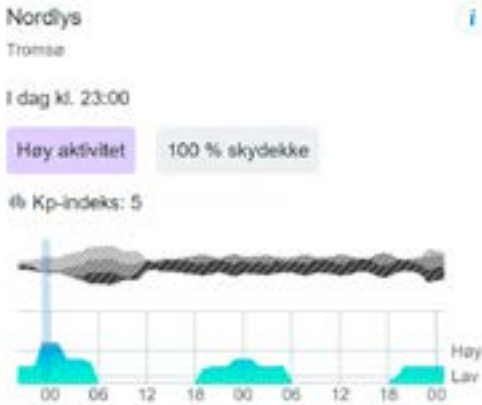

Nordlyset lyste nesten bedre enn hodelykta.

Mitt turtips

Tur for å se nordlys

Nå i oktober og senere er dagene blitt korte, og lyset sviner fort etter jobb. Ut på tur i mørke er et fint alternativ og høst og vinter er høysesong for nordlys. En favoritt jeg har er å gå tur til fine utsiktspunkt/fjelltopper for å se nordlys. Slik turer går i hovedsak i mørke og det kreves lite skyer for å se fenomenet. I tillegg er det en fordel å være unna større lyskilder. Det kan likevel ha sin sjarm å ha litt hus og hytter rundt om med lys. Er det stor måne er nordlyset litt mindre synlig, men fullmåneturer er en egen tursjanger. Mange turmål er godt egnet, men det er en fordel å ha utsikt i mange himmelretninger for en vet aldri helt hvor nordlyset viser seg.

Nordlysvarsel på yr.

Det er en fordel å lese et nordlysvarsel og yr. no har fin visning av nordlys kombinert med skydekkevarsel dit en skal.

Nødvendig utstyr på en nordlystur er godt med klær, vindsekk og sitteunderlag for det kan være en del venting på nordlyset. En god hodelykt og reservebatteri er viktig, men sjekk at batterier er ok før turen. Lue, votter og dunjakke er nesten obligatorisk for

Stivandring med hodelykt.

å ha en god opplevelse om en må vente eller nyte nordlyset en tid. Det kan være litt utfordring med navigering i mørket, og det er viktig å kjenne turruta. I mørke bør en være forsiktig. For å unngå fallskader bør brodder brukes på snø og is. Vil du ta bilder av nordlys er et godt kamera og stativ greit, men mange mobilkamera tar brukbare nordlysbilder.

Stort nordlys sett fra toppen.

Lure nordlys etter solnedgang.

Jeg skal beskrive en fin nordlysstur til Trehørningen, 283 m.o.h. i Skulsfjord ved Tromsø, men en slik tur kan gjøres til mange steder. Turen går på en bred umerket sti fra startstedet ca. 800 m før man kommer til Lyfjord fra Tromsø. I vått vær er stien gjerne gjørmete og sleip, men på høsten fryser den til og det er fint underlag. Hovedstien går litt øst for parkeringen, men det er også mindre stier som fører til topps. Det er ca. 40 minutter og rundt 2 km å gå til toppen, ca. 200 høydemeter opp og en nokså lett tur. Unngå å bli svett for det blir fort kjølig når en stopper opp. Over skoggrensa har en flott utsikt mot Lyfjorden, Vengsøya, Nordtinden, Kaldfjorden m.m. På toppen blåser det gjerne noe, men går en litt unna toppvarden er det gjerne mer le.

På denne oktoberkvelden blåste det en litt sur bris på toppen, men det var lite vind på lesiden. Det ble laget en liten camp litt unna toppen, ca. 1,5 time etter solnedgang. Ved tilbål var med, men været var så fint at bål følte litt unødvendig selv om en angret litt når kulda fikk tak i skrotten. Men både tykk jakke, ullklær, lue og votter, samt fjellduken var god å bruke den gode timen det tok før nordlyset lyste opp.

Denne kvelden var nordlyset litt typisk «lure» nordlys med svakt nordlys en god time før det plutselig eksploderte over hele himmelen. Det store nordlyset varte en god time. Bildene viser litt av turopplevelsen med nordlyset og kan anbefales. Kortere turer er like fine som denne, god tur!

Tekst og foto: Nils Chr. Fareth

Hils på ildsjel Karoline Olsen

Av Nina B. Cheetham

Foto: Morten Olsen

Jeg ankommer hundeannekset på Rosta en nydelig oktoberdag i høst sammen med mine to fir-beinte venner. Denne gangen har jeg med to venninner som aldri har besøkt hytta før, jeg har uhemmet skrytt av standarden på annekset og fortalt hvor godt ivaretatt den er. Vi blir ikke skuffet, og en rask titt i hytteprotokollen viser at Karoline jevnlig har besøkt og holdt oppsyn med hytta, gjerne sammen med pappa Morten.

Karolines friluftsinnterese ble tidlig vekket, blant annet med hyppige besøk på familiens hytte lenger ned i Rostadalen. Hun har vært tilsyn for hundeannekset på Rosta siden det sto ferdig i 2018, men lenge før det var hun en ivrig dugnadsdeltaker. Hun ble introdusert for TT og dugnader via pappa Morten som nå er leder i hytteutvalget. Morten er

også tilsyn på Nonsbu og Karoline startet sin tilsynskarriere som medhjelper for han gjennom mange besøk og dugnadstimer på Nonsbu. Jeg regner med at de begge gleder seg til ny hytte der.

Sammen med alaskahusky Troika er hun stadig på besøk på «sin egen hytte» Rosta hundeanneks. Karoline har også vært styremedlem i Troms turlag, men på grunn av flytting til Silsand der hun er lærervikar, ble det en forholdsvis kort periode i styret. Nå nyter ungene på Silsand godt av Karolines friluftsinnterese.

Morten og Karoline er litt av et radarpar når det gjelder turer. I forbindelse med Mortens 60-års dag i sommer utfordret Karoline faren til å gjennomføre besøk på 100 DNT – hytter innen fødselsdagen. Målet ble nådd i sommer, hytte nr. 100 ble hytta på toppen av Gaustadtoppen i Telemark, besøkt to uker før 60-års dagen.

Vi trenger flere unge ildsjeler i Troms turlag og ønsker Karoline lykke til videre i turlaget.

Trollvassbu i Høyesterett

Det er heldigvis ikke «en hverdagslig sak», som Karlsson på taket ville sagt, når Troms turlag havner i en uforsonlig konflikt med en grunneier og ender opp i Høyesterett. Men det skjedde likevel i år. Tirsdag 3. mai forgikk hovedforhandlingen med daglig leder, styre- og nestleder i turlaget samt styreleder og generalsekretær i DNT til stede.

Domsavgivelsen kom først en måned senere, men allerede da vi forlot rettsalen og gikk ned trappen i den ærverdige, gamle bygningen hadde vi en god magesfølelse.

Vår særdeles dyktige prosessfullmektig

Marianne Abeler hadde, så langt vi kunne vurdere det, levert et velformulert og juridisk sterkt innlegg for vår sak.

Saksgang

Før saken havnet i Høyesterett hadde turlaget vunnet fram både i tingrett og lagmannsrett. Anken til Høyesterett dreide seg nå om selve lovanvendelsen i tidligere rettsinstanser og hvorvidt den var gyldig. Var det anledning til å bruke nabolovens §11 til å frikjenne turlaget selv om lovens bokstav ikke direkte beskrev sakens forhold, men handlet om liknende forhold? Motparten mente nei, mens vi mente ja.

Spente TT- representanter i Høyesterett.

En enstemmig Høyesterett kom til at det var grunnlag for å anvende loven analogisk. De påla motparten å dekke både turlagets og egne saksomkostninger i alle rettsinstanser. Turlaget på sin side ble i tingretten dømt til å betale grunneier et engangsbeløp på kr.100 000 i vederlag for å ha et bygg stående på dennes eiendom.

Historikk

Sakens bakteppe: Festeavtalen som ble inngått med Statens skoger (Statskog) da hytta ble satt opp i 1966, ble annullert i 1975 da staten ikke lenger anså seg som eier. Siden da har turlaget ikke hatt en festeavtale, ettersom tomtegrensene har vært uklare inntil nylig. Flere grunneiere har gjennom årene ment seg å eie tomten der hytta står. Turlaget har hatt/har et godt forhold til grunneiere i området og ingen, med unntak av saksøker som kjøpte området i 2017, har vist motvilje mot at hytta ligger der og driftes til glede for alle besøkende. Og de besøkende er mange. Mer enn 1.000 besøkende hvert år gjør Trollvassbu til Tromsøs turhytte nummer en. Hytta fyller en rolle som «leirskole» for elever på ulike trinn. Den er et oppnåelig turmål for barn og foreldre i Barnas turlag og for innvandrere som skal

bli kjent med norsk turtradisjon. Hytta er også bærer av viktig Tromsø-historie etter som bygningsmaterialene stammer fra en ingeniørbolig som ble bygget i Djupdalen (innerst i Tromsdalen) rundt 1910-16. Hytta er et flott eksempel på gjenbruk og sirkulærøkonomi som er viktig honnørord i dag.

Veien videre

Vi har ennå et stykke vei å gå før driften kan skje uten problemer. Tomten hytta står på eies fortsatt av saksøker, og tillatelse fra grunneier til å frakte ved og gass til hytta vintertid er ikke gitt. Derfor vedtok Tromsø kommune med stort flertall i mai 2022 å bistå turlaget med å få ekspropriert transportkorridor og nødvendig tomt, så hytta kan driftes på normalt vis slik turlagets øvrige hytter. Det haster nå med iverksettelsen av ekspropriasjonen. Først da kan vi senke skuldrene helt og konsentrere oss om det turlaget har som oppgave: å fremme et enkelt, aktivt, sikkert og miljøvennlig friluftsliv og å informere om landsdelens natur og muligheter for friluftsliv.

Tekst og foto: Kjersti Bakken (nestleder)

Noe av det vi har funnet på i høst hos Barnas turlag!

Kom deg ut dagen

4. August arrangerte Troms turlag «Kom-deg-ut» dagen på Rundvannet i samarbeid med FNE, 4H og naturvernforbundet.

Vi hadde informasjonsstand og natur-quiz løype for de minste. Turbo kom også på besøk! Været var upåklagelig, og vi hadde besøk av 300 glade turgåere!

Blåbærtur

Blåbærtur i Kalvedalen i August med barnas turlag Tromsø fikk en spennende avslutning med nærkontakt med en rein! Ungene var svært flinke og stod helt i ro.

Løp for meg Tromsø 2022

Lørdag 3. september arrangerte Barnas tur-
lag løpet «Løp for meg Tromsø 2022».
Arrangementet var et samarbeid med
Barnekreftforeningen Troms og Finnmark.
Dette er første gang dette barneløpet ble
arrangert i Tromsø, arrangementet var
svært populært og frister til gjentakelse.

Over 100 barn deltok i tillegg til foreldre
og besteforeldre og begivenheten fant sted

på Charlottenlund i et strålende høstvær.
Bakehuset Nord-Norge sørget for spon-
sing av boller til alle etter målgang, hvor ungene
i tillegg fikk medaljer, diplom og premie! Og
jammen kom ikke Turbo innom også her -
og danset rundt med fornøyde unger!

Tekst og foto: Merete Stiberg

«Førstehjelp utenfor allfarvei»

Du er med i en gruppe, kanskje er du turleder. Dere er på vandring langt fra sivilisasjonen, det er jo der vi i turlaget trives aller best. Men så plutselig uten forvarsel skiftes det fra idyll til alvor! En eller flere i turfølget utsettes for et uhell / får et sykdomsanfall på turen. Noen ligger på den kalde bakken, har falt stygt. Er vedkommende bevisstløs? Puster og har puls? Er det skjulte blødninger? Det er kaldt, og det blåser. Noe må gjøres, men hva og hvordan? Det må utøves førstehjelp! Da er det lurt å være forberedt på å kunne hjelpe der og da. Du må få oversikt over skadeomfanget / sykdommen, stabilisere pasientene, holde dem varme, og for å ikke glemme, ha oversikt over de andre i gruppa til hjelpa kommer. Resten av gruppa er en ressurs og må aktiveres også for å ta vare på hverandre. Hva vil du gjøre i en sårn situasjon? Vil du ta ledelsen? Er du forberedt? Hva har du i sekken til å hjelpe deg med?

Etter to år med coronapause, er førstehjelps-kurset «Førstehjelp utenfor allfarvei» endelig i gang igjen, nå for 13. gang. Det er DNT Fjellsport Troms (kjærlig kalt Fjellsport-gruppa) og Tromsø Røde Kors som i fellesskap avholder kurset. Det avholdes på ei hytte (de fleste gangene på Trollvassbu) senhøstes i håp om dårlig vær, noe som gir et ekstra læringsmoment når vi øver utendørs med skadetilfeller. Dette helgekurset ble utviklet som et tilbud til turledere i TromsTurlag, men er åpent for alle medlemmer i turlaget / DNT. Med 10 til 14 deltakere på kursene nærmer vi oss 150 deltakere som har prøvd seg i snøen.

Grunnleggende førstehjelp er øvelse på hjerte- og lungeredning, stoppe blødninger, sikre frie luftveier mm. I løpet av denne

helga har vi størst fokus på det som kan skje på turer / hytter når det er mange involverte som kan være skadet samtidig, eller som kan hjelpe til når temperaturen og tiden er kritisk. Fjellsportgruppa organiserer kurset, men det er Tromsø Røde Kors som stiller med instruktør. Fast Instruktør på kurset er Gunn Schultz som har bidratt med kyndig og inspirerende instruksjoner. Hun har vært med å utvikle innholdet helt fra starten av sammen med undertegnende.

«Førstehjelp er noe du bør ha i hendene og ikke i hodet.» Dette påpeker Gunn og oppfordrer oss til å ta kurs i førstehjelp når anledningen byr seg. «Førstehjelp er ikke vanskelig, det er noe alle kan lære seg, men du må øve. Du trenger ikke å ha medisinsk opplæring for å ta vare på dine turvenner.

Pasientene må stabiliseres og holdes varme til hjelpa kommer. Det er en førstehjelpers viktigste oppgaver».

Dette kurset har en «vanlig» del inne på Røde Korshuset i Tromsø først og deretter ei hel helg på ei turlagshytte med mye utetrening. Her får alle prøve seg med både å være skadet og liggende «hjelpeløs» ute i snøen, som førstehjelper i mørket og også skadeleder i stressende situasjoner. Kursmodellen har vært unik i turlagssammenheng. Kurset er på 23 – 25 timer. Det kan nevnes at vi har hatt deltaker både fra Oslo og Horten. Kurset har vakt en viss interesse i turlagssammenheng, og nå skal det utvikles et kursopplegg lignende denne modellen for resten av landet.

De andre undergruppene i turlaget oppfordres til å delta eller få arrangert tilsvarende kurs. Man vet jo aldri ...

Tekst og foto: Geir Bye, turlleder

Hyttene til Harstad turlag

GRØNNKOLLENHYTTA

Harstad Turlag har i flere år hatt stort fokus på oppgradering av hyttene sine, og både Skoddeberghytta, Maistua, Haakonsbu og Toralfsbu har gjennomgått store forandringer. En annen av lagets hytter, Grønnkollenhytta, har også hatt samme behov for oppgradering. Hytta ble bygget i 1919 av Harstad Idrettslag, og kom i turlagets hender i 2000, forteller daglig leder Jørn Arild Thorvaldsen. Men hytta har ikke vært i bruk de siste fire årene før vi startet oppussingen i 2021, tilføyer nestleder Hanne Marit Kvitting. Hanne Marit og samboer Vidar Molvær er prosjektledere for renoveringen, og har lagt ned et stort antall timer der allerede. Hanne Marit forteller videre at det er ei hytte på rundt 130 kvm, som er bynær og lett tilgjengelig for de fleste som nå gjennomgår totalrenovering. – Samtidig skal vi også bevare det historiske med hytta, forteller Hanne Marit, og peker

på at de flotte tømmerveggene fortsatt skal være synlige for besøkende.

– Vi åpner opp for utsikten, forteller Hanne Marit. – Dette innebærer nye vinder i et litt mer moderne preg i fasaden mot nord. I tillegg skiftes tak og dører. Vi utvider det eksisterende soveloftet for å øke kapasiteten der. Det har også blitt et nytt kjøkken og et sanitæranlegg, fortsetter Hanne Marit. Ho forteller videre at det skal installeres solcelleanlegg, tilrettelegges utendørs med benker og bålplasser, og at ved- og redskapsbod skal også renoveres. I tillegg blir all innredning og inventar også nytt, forklarer Hanne Marit med stor entusiasme.

Et så stort arbeid koster selvsagt mye, til tross for stor innsats fra frivillige. Grønnkollenhytta har et totalbudsjett på 3,5 millioner, og mye av dette er sponsormidler. Harstad Turlag har en sunn økonomi med avsatte midler til egenkapital for å realisere prosjektet, forteller Jørn.

Renoveringen av Grønnkollenhytta vil kunne bidra til en videreutvikling av Harstads nære turområde. Hytta skal både tjene behovene til skoleklasser og større grupper, men også være tilgjengelig for bruk av mindre turgrupper, fjellvandrere og familier. -Vi håper at det kan etableres skiløype til Grønnkollenhytta vinterstid, forteller Jørn. Videre inngår hytta i et sammenhengende stinett på Hinnøya med forbindelse til Bjørnhaugen, Haakonsbu og Toralfsbu. Vi håper også at vi etter hvert kan invitere til turkafé på Grønnkollenhytta, på lik linje med det vi arrangerte på Maistua

før pandemien, forteller Hanne Marit. Harstad Turlag håper en nyrenovert Grønnkollenhytte blir tatt godt imot, og at den blir et flott tilbud til Harstads turglade befolkning. Tromsøværingene er selvsagt hjertelig velkomne til både Grønnkollen og de andre hyttene!

Tekst: Gunn Elin Fedreheim

Foto: Hanne Marit Kvitting

Maling av Grønnkollenhytta.

Snekring av Grønnkollenhytta.

Harstad Turlag sin nyeste hytte

Trekanten i Jonsheimen

Med to nye hytter i Jonsheimen beregnes det en betydelig økning i antall overnattinger. Dette er et flott fjellområde, med bare to timers gange mellom hyttene. Toralfsbu kan nås både fra Fiskfjord og Kanstadbotn, eller om man vil gå opp Kongsvikdalen og via Haakonsbu. Fjell- og turglade folk kan glede seg til å besøke Jonsheimens nye storstue. For det er slik den framstår, nye Toralfsbu, der den troner på berget over nedre Kvitelvvann med sin fantastiske utsikt over fjell og vann og med den fossende elva rett forbi.

Spor Toralfsbu.

Enorm dugnadsinnsats

Dette har vært et stort byggeprosjekt for Harstad Turlag, ca. 3000 dugnadstimer er lagt ned i tillegg til all den tiden som har gått med til forprosjektering, logistikk og annet. Styreleder i Harstad Turlag, Kristian Jakobsen, har vært primus motor for det hele, slik han var det også på Haakonsbu da

den ble bygget ny i 2018. En svært stolt prosjektleder håper mange får glede av hytta i årene som kommer. -Det er jo det som driver oss, forteller Kristian. -Vi ønsker jo å legge til rette for at allmenheten skal kunne få gode hytteopplevelser i regi av Harstad Turlag og DNT. Med dette anlegget ligger alt til rette for at besøkende virkelig skal kose seg og få minnerike naturopplevelser, sier en entusiastisk leder av turlaget.

Åpningsdag 17.september

Etter over 3000 dugnadstimer ble Toralfsbu offisielt åpnet lørdag 17.september. Harstad Turlag arrangerte fellestur tur-retur Fiskfjorden – Toralfsbu. Rundt 40 personer nøt den fine høstdagen på tur. På Toralfsbu ble de ønsket velkommen til sveler og hyggelig sosialt lag.

Under er flere bilder fra turen gjennom et nydelig og spektakulært landskap fram til Toralfsbu. Velkommen til å ta turen du og!

Tekst: Ruth Lunde Langedal
Foto: Raymond T. Knudsen

Toralfsbu åpningsdagen.

Stua Toralfsbu.

På vei til fjellet passerer du **Fuglestasjonen i Dividalen**

Av Ellen Marie Ingulfsvann

Stasjonen ved Kveneset like før Kvernbecken, ble opprettet i 1995 og eies av BirdLife Norge avdeling Troms (Tidligere Norsk Ornitologisk Forening). Den drives i samarbeid med BirdLife Troms og Midt-Troms Naturlag.

Aktiviteter

Hovedformålet for stasjonen er å innhente økt kunnskap om trekkforhold hos regionale fuglearter. Dette gjøres gjennom intensiv ringmerking og studier av trekkende fugl. Stasjonen driver også vinterforing av fugl, og brukes som utgangspunkt for kartlegging av biologisk mangfold i et av fylkets viktigste dalfører; Dividalen.

Dividalen Fuglestasjon driver i tillegg med informasjon til skoleverket, foreninger og publikum generelt om fugletrekk. De

besøkende får detaljert kjennskap til hvordan stasjonen arbeider med de andre aktivitetene.

Resultater

Siden oppstarten er det ringmerket mer enn 100 000 fugl på stasjonen. Dette har gitt mange gjenfunn og kontroller i ulike land sørover i Europa og østover mot Asia. Det er også kontrollert mange fugl med utenlandske ringer.

Stasjonen er bygget på og utvidet for å tilby overnatting. Det har et lite kjøkken for ringmerkerne, i tillegg til arbeidsrom og et teknisk rom. Stasjonen drives av faste ringmerkere, noen som deltar mer sporadisk og andre som kommer en gang i året. Men felles for alle er interessen for fugler og kunnskap om fuglenes liv og adferd.

Karl-Birger Strann, Vigdis Frivoll, Jann-Oskar Granheim og Matias Hagtvedt har

vært stasjonens ildsjeler i alle disse årene. De har lagt ned mange timer natt og dag i arbeidet med å ringmerke, registrere og dokumentere fugleaktiviteten i Dividalen.

Vi var med en dag i oktober, seint i fugle-trekket. Tre nett var montert opp og lokke-lyder ble spilt. Gjennom en dag ble det ringmerket 96 fugl og derav 61 kjøttmeis, 18 blåmeis, 4 granmeis, 5 dompap og 6 gråsi-sik. I skumringen ble det observert ei per-leugle og ei haukugle, men ingen gikk i net-tet. Ella 7 år fikk hjelpe til med å holde klar poser til fuglene, lære hvilken fugl det var, holde dem og slippe ut etterpå. Som en ekstra morsomhet ble det fanget 5 kjøttmeis som var ringmerket ved Seljelvnes bare noen dager tidligere. De var på trekk mot Sverige.

Ella får slippe kjøttmeisen etter merking.

Kjører du forbi stasjonen i sesongen og det er folk der, kan du stoppe opp og lytte. Da kan du høre fuglesang og ugle-lyder som lokker fuglene i nettet. Ser du ringmerkerne, svarer de også på spørsmål og informerer. Stasjonen driver også foring gjennom hele året. Det tiltrekker seg diverse fugler og også ekorn. Er du heldig får du hilst på disse også.

Kanskje kan det inspirere deg til å vite mer om fuglene og hvilke arter du ser videre på turen inn i fjellet.

Alle bilder: Ellen Marie Ingulfsvann

Kjøttmeis i handa.

Førvintertilbud på «Vinterturboka»

Vinteren kler de øverste fjelltoppene og varsler at den fine, hvite tida er i anmarsj. Vi kliner til med et supertilbud på «Vinterturboka - minst 101 turer i og rundt Tromsø», som Troms Turlag har vært med å gi ut. For 150 kroner (normalpris 399,-) får du alt det beste av vinterturer i Tromsø-området.

En praktisk praktbok, kaller fjellsport- og turlagsveteran Arne Wilhelm Theodorsen boka. Han har skrevet forordet, om alle konsekvensene av å være født med ski på beina. - Siden vi er født med ski på beina, er det jo mye lettere å komme seg på tur om vinteren enn om sommeren, skriver han blant annet.

Vinterturboka beskriver både toppturer og bortoverturer. Den har en trygg toppturtilnærming gjennom detaljerte og inspirerende beskrivelser. Boka har over 200 bilder, og på egne flyfoto er det tegnet inn aktuelle rutevalg. Du finner også en fyldig beskrivelse av de nærmeste turlagshyttene, samt hyttene i Indre-Troms. Dessuten masse praktiske tips om alt fra lyktekjøring, til snøskred, navigering og hvordan finne nordlyset.

- Vi som er glad i vinteren, vet at det er lett å la seg inspirere i Tromsø. Mellom to permer orienterer du deg fort til den turen som passer best for deg og ditt turfølge, skriver redaktør og skientusiast Pål Jakobsen. Nedenfor følger noen side-eksempler. Boka kan kjøpes på turlagskontoret (ons: 12-16, tors: 12-18, fre: 12-16) og i byens bokhandler. Løp og kjøp, og nyt vinteren!

Tekst: Lin Einarsdatter Olsen

Hva har snøskredforskning å si for deg som deltaker eller turlleder?

DNT Fjellsport Troms og UiT (CARE) kompetansesenteret for snøskred samarbeider om snøskredforskning. Skredinstruktørene og turlederne i Troms Turlag / DNT Fjellsport Troms Richard Fjellaksel og Tim Dassler bidrar til snøskredforskning og hvordan vi kan ta bedre beslutninger når vi er på topptur vinterstid.

Richard Fjellaksel er NF skredinstruktør nivå II, Turleder og kursleder i Troms Turlag/DNT Fjellsport Troms. Kontakt: richardfjellaksel@gmail.com

Tim Dassler er NF skredinstruktør nivå I Turleder i Troms Turlag/DNT Fjellsport Troms. Kontakt: timdassler@gmail.com

Mange spørsmål og gode diskusjoner. Her undersøker deltakerne på skredkurs snødekkets oppbygging og stabilitet.

Jeg ser på de halvforfrosne kroppene som står foran meg og som rister i takt med vindkastene. Jeg blir møtt av tomme blikk. Jeg gjentar: «Vi har funnet ulike lag i snødekket og identifisert det svake laget. I tillegg har vi funnet bunden snø som kan danne flak og glideflaten kan karakteriseres som Q₁». Like tomme blikk. Jeg ser bort til medinstruktøren. Han trekker på skuldrene. Vi forventer begge to at deltakerne sier at de skjønner eller i det minste stiller et spørsmål. Ingenting.

Det er siste dagen på et tredagers skredkurs. Vi har tittet i snøen, identifisert lagene og hardhet. Det er seks deltakere i vår gruppe. Jeg anslår at to av dem har fått med seg hva vi har holdt på med den siste halvtimen. Endelig stiller en av deltakerne et spørsmål. «Betyr det at vi kan kjøre bratt i dag?»

Vi må innse at vi nok en gang har feilvurdert hvor mye vi klarer å lære bort på et tredagers skredkurs. Læring tar tid, krever refleksjon og motivasjon, noen å reflektere sammen med, og noen som kan veilede

Mange spørsmål og gode diskusjoner. Her undersøker deltakerne på skredkurs snødekkets oppbygging og stabilitet.

læringen.

Men hva er den beste måten å undervise og lære om usikkerhet, menneske, snø, terreng, risiko, værmønstrene som skaper skredproblemene vi må forholde oss til, og hvordan vi kan overføre all denne kunnskapen til en god praksis for ferdsel på lagdelt vintersnø? Hvordan kan vi nå målgruppene vi ønsker?

Dette er noen av spørsmålene vi stiller oss i GUESSED prosjektet, et forskningsprosjekt som blant annet skal sette søkelys på hvordan vi kan lære å ta bedre beslutninger i vinterfjellet.

Bakgrunn

Det hele startet med at Troms Turlag ved DNT Fjellsport Troms i samarbeid med UiT (CARE) søkte om midler fra Troms fylkeskommune om tilskudd til "Frivillige organisasjoners arbeid med snøsikkerhet i Troms" i 2019. Midler til kartlegging av læringseffekten ved snøskredopplæring ble gitt og prosjektet kunne starte opp, noe senere enn opprinnelig planlagt på grunn av covid-19.

Det kan være krevende å velge en trygg rute. Hva er den beste måten for å formidle terrengforståelse og orientering?

Prosjektet vokste seg så inn i et større forskningsprosjekt i regi av CARE – Senter for snøskredforskning som heter GUESSED, ved noen tilfeldigheter og godt samarbeid ble både Richard Fjellaksel og Tim Dassler engasjert av UiT (CARE). Hovedformålet med GUESSED er å se på hvordan vi kan lære folk å ta bedre beslutninger når de er på topptur vinterstid. GUESSED-prosjektet er et samarbeid mellom CARE ved UiT – Norges arktiske universitet og Høgskolen på Vestlandet hvor både DNT og Norsk Fjellsportforum (NF) bidrar med penger og kompetanse inn i prosjektet. Resultatene fra prosjektet skal danne grunnlaget for en større samtale om hvordan vi kan organisere skredopplæringen i Norge på en bedre måte.

GUESSED forskningsprosjekt

Prosjektet består av flere viktige deler, og hovedtyngden i første del av prosjektet ligger på hvordan skredinstruktørene i DNT og NF og kursdeltakere opplever skredkursene. Det kartlegges hva som er vanskelige tema å formidle og lære, og om skredopplæringen kan organiseres på en bedre måte. Tromsø er unikt i at det finnes et stort praksisfelleskap av skredinstruktører og turledere i Troms Turlag og andre aktører som innehar mye kompetanse. I tillegg finnes det et meget aktivt toppturmiljø. Det er viktig å inkludere begge disse miljøene i forskningsprosjektet. I neste steg skal det utvikles og testes en mer modulbasert skredopplæring som legger opp til at læringsinnholdet i de ulike modulene blir mer overkommelig, og at både instruktørene og deltakerne har bedre tid til å formidle

Fin snø, men er det trygt nok i dag? Av og til handler skredopplæring mest om å skape trygge rammer for gode samtaler og refleksjoner.

og lære de ulike delene av skredfaget. Det betyr at det vil være egne moduler på kameratredning, terreng, snø og skredvær, i tillegg til moduler som fokuserer på mennesket, snø og usikkerhet og som kombinerer digitale læringsressurser med veiledet læring og læring i felten.

Hva har dette å si for deg som deltaker og turleder?

DNT Fjellsport Troms er og har vært en viktig nasjonal aktør for å bidra til å videreutvikle opplæring om snøskred. Hovedmålet for prosjektet er at resultatene skal danne et praksisorientert og forskningsbasert grunnlag for hvordan vi kan gjøre snøskredopplæ-

ringen bedre og mer pedagogisk. Dette vil kunne komme både kursdeltakerne, turlederne og skredinstruktørene til gode i form av bedre pedagogiske verktøy og formidlingsmetoder. Det vil si at man vil bidra direkte inn til alle snøskredkursene som tilbys til deg som deltaker og til den årlige snøskredworkshopen for turledere.

Tekst og foto: Tim Dassler og Richard Fjellaksel

Fra redaksjonen

Av Nina B. Cheetham

Sommer ble til høst og når dette leses, vinter. Sommersesongen på fjell, ved sjø og på hyttene er over og forhåpentligvis sitter dere igjen med mange gode sommer- og høstminner. Minner skapes gjennom året og årstidene, og de kan visualiseres ved hjelp av bilder, både i fantasien, som tekst og som fotografier. Det skrevne ord er med på å levendegjøre og bevare gode minner og kan være til inspirasjon for andre. Det er så mye flott som foregår i vårt vakre fylke og så mye natur å nyte og oppleve. Naturen kan gi oss en pause og pusterom fra det som skremmer og uroer i vår tid og noen av minnene og opplevelsene deles i trykksaken dere holder i hånda.

Det så lenge ut til at dette nummeret av Fjellvåken skulle bli litt «fattig» på innhold. Men så strømmet det inn med spennende stoff fra medlemmene, og dermed kunne vi i redaksjonen puste lettet ut denne gangen også. En ekstra gledelig historie deles i dette nummeret, nemlig det lykkelige resultatet av striden om Trollvassbu. Det har vært en føljetong som endelig har fått sitt punktum. All honnør til styret og kontoret som har

jobbet utrettelig med denne saken i flere år. Vi er også glade for å kunne presentere hytter på Harstad turlag sitt hyttenett. Kanskje det gir inspirasjon til å legge neste tur dit? Grappa i Nord- Troms fortsetter å levere stoff, denne gangen fra Reisadalen.

Fjellvåken er i konkurranse med både Facebook og Troms turlag sine nettsider, men lite kan vel måle seg med å sitte med et fysisk eksemplar av en trykksak i hånda. Tre nummer i året kan synes som et beskjedent antall utgivelser, men dere lesere, Troms turlag sine medlemmer er våre aller viktigste bidragsytere. Dere gjør det mulig å opprettholde antallet utgivelser. Så bare send inn stoff, ingenting er for lite, ingenting for stort.

Det nærmer seg jul når denne utgivelsen lander i din postkasse. Vi har lagt bak oss nesten halve mørketida og det er høysesong for fine turer med hodelykt, for nordlys jakt og levende varme, inne eller ute. Likevel, helt personlig trives jeg aller best når jeg ikke trenger å bruke hodelykta nesten hele døgnet.

Er det flere enn meg som kjenner på at det skal bli godt med solsnu?

Smånytt

Du finner mer informasjon fra Troms Turlag på nettsiden vår troms.dnt.no

Har du lyst å delta på dugnader? Vi legger ut informasjon om kommende dugnader på vår Facebookgruppe «Dugnader i Troms Turlag» <https://www.facebook.com/groups/321240081808995>

Har du spørsmål om turer, hytter, ruter, veivalg og føreforhold, still gjerne ditt spørsmål i Troms Turlags Facebookgruppe, der får du raskt svar fra andre medlemmer og turgåere som har vært ute på tur og har oppdatert informasjon. <https://www.facebook.com/groups/43261776282>

Forsida: Trollvassbu. Foto: Reidar Høifødt

Vi ønsker alle velkommen innom Turlagskontoret til en hyggelig prat

Neste nummer av Fjellvåken kommer ut i mars/april. Frist for inn-sending av stoff til FV: Vi tar imot stoff fortløpende.

I redaksjonen Nina Cheetham og Ellen Marie Ingulfsvann

- ♦ E-post: troms@dnt.no
- ♦ Hjemmeside: www.troms.dnt.no
- ♦ Nå er vi også på Facebook. Troms Turlag – DNT.
- ♦ Redaksjonen i Fjellvåken ønsker stoff fra Turlagets medlemmer. Manus kan sendes til Turlagets adresse.
- ♦ Adresseendring meldes direkte til Turlagskontoret.

